

Asianajotoimisto
Castrén & Snellman Oy
PL 233 (Eteläesplanadi 14),
00131 Helsinki
Y-tunnus 0103602-1
Kotipaikka Helsinki

Puhelin: 020 7765 765
Faksi: 020 7765 001

www.castren.fi

Helsinki
16.9.2016

VALTIOVARAINMINISTERIÖ

Lausuntopyyntö 1.7.2016, VM056:00/2014

JOUKKOLAINANHALTIJOIDEN EDUSTAJAA KOSKEVA LAKIESITYS

Kiitämme mahdollisuudesta antaa lausuntomme hallituksen esityksen muotoon laaditusta joukkolainamarkkinoiden kehittämistyöryhmän muistiosta (Valtiovarainministeriön julkaisu – 25/2016).

1 Yleistä

Toimistomme edustaja on osallistunut kehittämistyöryhmän työhön sihteerin asemassa, ja asiantuntijamme ovat olleet kuultavana työryhmässä. Olemme näin halunneet osoittaa vahvaa kannatustamme kehittämistyöryhmän työlle ja suomalaisten joukkovelkakirjamarkkinoiden edistämiseksi. Toimistomme avustaa jatkuvasti liikkeeseenlaskijoita ja järjestäjäpankkeja erilaisissa joukkolainajärjestelyissä.

Mielestämme lakiesitys on huolellisesti valmisteltu, ja se sisältää analyttisen kuvauksen joukkovelkakirjanhaltijoiden edustajaa koskevasta siviilioikeudesta. Ehdotus selkeyttää käsityksemme mukaan edustajan asemaa, lisää oikeusvarmuutta ja parantaa Suomen suhteellisen pienten joukkovelkakirjamarkkinoiden kilpailukykyä etenkin suhteessa Ruotsiin.

Kiinnitämme kuitenkin valtiovarainministeriön huomiota siihen, että vaikka kannatamme suppean joukkolainan haltijoista annettavan erityislain (”edustajalaki”) säätämistä edustajasta, niin esityksellä ei tulisi vaikeuttaa jo tällä hetkellä liikkeeseen laskettujen, edustajarakenteen sisältävien joukkovelkakirjalainojen oikeudellista arviointia. Koska käsityksemme mukaan tämä on ollut myös työryhmän näkemys, niin ehdotamme, että edustajalain 25 §:n siirtymäsäännöksen perusteluihin kirjataan nimenomainen maininta nykyisten rakenteiden asianmukaisuudesta. Tämä voitaisiin tehdä esimerkiksi toteamalla, että jo liikkeeseen laskettujen joukkovelkakirjalainojen edustajarakenteissa ei nähdä sellaisia puutteellisuuksia, että lain soveltamisen ulottaminen niihin olisi tarpeellista.

Joukkolainanhaltijoiden asemasta maksukyvttömyysmenettelyissä

Toimistomme edustajat ovat asiantuntijakuulemisessa kiinnittäneet huomiota erityisesti yrityssaneerausta koskevan lainsäädännön ongelmiin niissä tilanteissa, joissa saneerausmenettelyn kohteena oleva yhtiö on laskenut liikkeeseen joukkovelkakirjalainoja.

Käsityksemme mukaan joukkolainan haltijoiden edustaja pitäisi voida valtuutetaan ottamaan vastaan ilmoituksia ja muita tiedoksi annettavia asiakirjoja joukkolainan haltijoiden puolesta. Lisäksi olisi arvioitava, voitaisiinko yrityssaneerailakia muuttaa siten, että joukkolainan haltijoille, jotka ovat velkojia, voitaisiin tiedoksianto toteuttaa internet –sivujen kautta tai julkistamalla asiasta tiedote, jos joukkolainan on otettu kaupankäynnin kohteeksi. Lisäksi esitämme harkittavaksi konkurssilaisissa sovellettaviin säännöksiin viitaten, että selvittäjä voisi päättää, että tietyn summan alle oleville velkojille ei erikseen toimiteta postia tai että tieto toimitetaan vain niille, jotka erikseen pyytävät.

Esityksessä on mielestämme asianmukaisesti otettu huomioon se mahdollisuus, että edustaja käyttää velkojien puhevaltaa ja äänivaltaa konkurssi- ja saneerausmenettelyssä. Ehdotamme harkittavaksi, että tämä mahdollisuus huomioitaisiin selvyden vuoksi jollakin tavalla myös asianomaisissa maksukyvttömyyslaeissa. Lakiesitykseen olisi vielä lisättävä edustajan mahdollisuus vastustaa saneeraushakemusta ja toisaalta puoltaa saneerausmenettelyhakemuksen lisäksi tietyn selvittäjän nimeämistä.

Tarkoitus ollut sallia, että edustaja voisi käyttää velkojien puhevaltaa laajasti yrityssaneerausmenettelyssä. Käsityksemme mukaan tämä voisi sisältää myös sen mahdollisuuden, että edustaja hyväksyy joukkolainan haltijoiden puolesta myös joukkolainaan perustuvan saatavan muuntamisen saneerausohjelmassa säädetyn mukaisesti liikkeeseenlaskijan osakkeiksi. Ehdotamme, että tämä valtuus todettaisiin ehdotetun edustajalain 6 §:n 1 momentin 4 kohdan perusteissa.

Muita huomioita

Joukkolainanhaltijoiden edustajan asema on käytännön liikkeeseenlaskuissa olennainen, sijoittajien luottamusta ja markkinoiden toimivuutta parantava tekijä. Kokemuksemme mukaan edustajan käyttämisellä voidaan ratkaista liikkeeseenlaskujen suunnittelussa syntyviä kysymyksiä joustavasti. Tämä joustavuus on syytä säilyttää myös edustajalaissa, ja mielestämme edustajan rooli on jätetty esityksessä sopivalla tavalla avoimeksi.

Huomautamme, että joissakin tilanteissa edustajalle on syytä varata mahdollisuus ottaa joukkolainaan liittyviä suorituksia vastaan joukkolainan haltijoiden puolesta ja suorittaa näitä maksuja joukkolainan haltijoille ehtojen mukaisesti. Kun on kyse arvo-osuusjärjestelmään liitetystä joukkolainasta, niin suorituksen maksamisen edustajalle ja vastaavasti edustajan suorituksen joukkolainan haltijoille tulisi taata samantasoinen maksusuoja kuin tavanomaisessa, liikkeeseenlaskijan ja joukkolainan haltijoiden välisessä maksussa. Ehdotamme, että maksusuojaa koskevan arvo-osuustileistä annetun lain 29 §:n sanamuotoa väljennetään siten, että maksusuoja syntyisi myös ehtojen mukaisella suorituksella edustajalle ja vastaavasti edustajan suorituksella joukkolainan haltijoille.

Joukkolainanhaltijoiden edustaja saattaa joutua osallistumaan joukkolainaan liittyvään maksuliikenteeseen edustaessaan haltijoita. Jotta ei syntyisi tarpeettomia kysymyksiä siitä, aiheuttaako maksujen vastaanottaminen ja niiden suorittaminen edelleen joukkolainanhaltijoille edustajalle maksulaitoslakiin liittyviä velvollisuuksia, olisi esityksen jatkovalmistelussa syytä ottaa nimenomaisesti kantaa siihen, että edustajan tehtävien hoitamiseen riittää lähtökohtaisesti edustajalain mukainen rekisteröityminen. Käsityksemme mukaan edustajan toimintaa voitaisiin tältä osin pitää maksulaitoslaissa tarkoitettuna rahanvälityksenä tai muutoin palveluna, joka ei edellytä lain mukaista toimilupaa.

Edustajalain ehdotetun 12 §:n osalta ehdotamme harkittavaksi, että silloin kuin edustajana toimii talletuspankki tai vastaava ulkomainen luottolaitos, niin asiakasvarat, jotka ovat rahavaroja, voitaisiin säilyttää samassa talletuspankissa. Tämä vastaisi sijoituspalvelulain 9 luvun 3 §:n 4 momenttia. Näin vältettäisiin lain mahdollinen tulkinta, jossa edustajana toimivan talletuspankin edellytettäisiin avaavan joukkolainanhaltijoille tilejä kilpailijapankkeihin. Tämä olisi tarpeen etenkin sen takia, että asiakasvaroja koskevaa sääntelyä tehostettaisiin edustajalain 22 §:n 2 momentin mukaisella henkilökohtaisella vahingonkorvausvelvollisuudella.

ASIANAJOTOIMISTO CASTRÉN & SNELLMAN OY

Pauliina Tenhunen
Managing Partner

Janne Lauha
Partner